

**PARLAMENTUL ROMÂNIEI
CAMERA DEPUTAȚILOR**

**NOTĂ
referitoare la excepția de neconstituționalitate
a dispozițiilor art.82 alin.(2) din Legea nr.303/2004
privind statutul judecătorilor și procurorilor**

Către: Biroul permanent al Camerei Deputaților

De la: Secretarul general al Camerei Deputaților

Vă informăm că prin Decizia nr. 262 din 5 mai 2016, definitivă și general obligatorie, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 385 din 20.05.2016, Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile art.82 alin.(2) din Legea nr.303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor sunt constituționale în măsura în care noțiunea de „judecător” din cuprinsul acestora include și judecătorul Curții Constituționale.

Cu această lege a fost sesizată Comisia juridică, de disciplină și imunități.

Anexăm alăturat, Decizia Curții Constituționale nr. 262/2016.

Secretar general

Cristian Adrian PANCUI

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 262

din 5 mai 2016

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 82 alin. (2) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor

Augustin Zegrean	— președinte
Valer Dorneanu	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Puskás Valentin Zoltán	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Tudorel Toader	— judecător
Mihaela Senia Costinescu	— magistrat-asistent-șef

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Loredana Veisa.

1. Pe rol se află soluținarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 82 alin. (2) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, excepție ridicată de Mona-Maria Pivniceru în Dosarul nr. 7.783/99/2015 al Tribunalului Iași — Secția I civilă, într-un litigiu având ca obiect soluținarea unei contestații împotriva unui act administrativ. Excepția de neconstituționalitate formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 352D/2016.

2. La apelul nominal se constată lipsa părților, față de care procedura de citare a fost legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de admitere a excepției de neconstituționalitate, arătând că dispozițiile art. 82 alin. (2) din Legea nr. 303/2004 conțin prevederi de natură a genera un tratament juridic diferit între persoane care nu se află în situații obiectiv și rezonabil diferite, respectiv între judecătorii de la instanțele de drept comun și judecătorii de la instanța constituțională. Prin Decizia nr. 873 din 25 iunie 2010, Curtea Constituțională a reținut că statutul constituțional al magistraților — statut dezvoltat prin lege organică și care cuprinde o serie de incompatibilități și interdicții, precum și responsabilitățile și riscurile pe care le implică exercitarea acestor profesii — impune acordarea pensiei de serviciu ca o componentă a independenței justiției, garanție a statului de drept, prevăzut de art. 1 alin. (3) din Legea fundamentală. Prin urmare, reprezentantul Ministerului Public apreciază criticile ca fiind întemeiate și solicită Curții admiterea excepției și constatarea constituționalității prevederilor art. 82 alin. (2) din Legea nr. 303/2004 în măsura în care se aplică și judecătorilor Curții Constituționale.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

4. Prin Încheierea din 21 martie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 7.783/99/2015, Tribunalul Iași — Secția I civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 82 alin. (2) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor. Excepția a fost ridicată de Mona-Maria Pivniceru, reclamant într-o cauză având ca obiect contestația unui act administrativ.

5. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul arată că dispozițiile art. 82 alin. (2) din Legea nr. 303/2004

stabilesc dreptul de a se pensiona la cerere înainte de împlinirea vârstei de 60 de ani, dacă au o vechime de cel puțin 25 de ani în funcțiile prevăzute de lege, și, deci, de a beneficia de pensia de serviciu, pentru mai multe categorii de persoane, enumerate expres în ipoteza normei: judecători, procurori, magistrați-asistenți de la Înalta Curte de Casație și Justiție, personalul de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor, precum și foști judecători și procurori financiari și consilieri de conturi de la secția jurisdicțională care au exercitat aceste funcții la Curtea de Conturi. În ceea ce privește judecătorii Curții Constituționale, autorul excepției învederează că, potrivit art. 71 alin. (2) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, aceștia, „la data pensionării sau recalculării pensiilor anterior stabilite, beneficiază de pensie de serviciu egală cu 80% din indemnizația lor brută lunară.[...]”. De pensie de serviciu beneficiază, deci, judecătorii Curții Constituționale care au exercitat această funcție, indiferent de data pensionării, indiferent de vechimea în magistratură, dacă îndeplinesc condițiile pentru acordarea pensiei pentru limită de vârstă potrivit legislației în vigoare.

6. Reglementarea beneficiului pensiei de serviciu pentru judecători și procurori, susține autorul excepției, a avut temeiuri justificate de legiuitor și întărite printr-o jurisprudență constantă a Curții Constituționale (a se vedea și Decizia nr. 873 din 25 iunie 2010) prin statutul constituțional al magistraților, dezvoltat prin lege organică, statut care impune acordarea pensiei de serviciu ca o componentă a independenței justiției. Ulterior, legiuitorul a extins acordarea acestui beneficiu și altor categorii profesionale, precum magistrați-asistenți de la Înalta Curte de Casație și Justiție și de la Curtea Constituțională, personalul de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor sau foștii judecători și procurori financiari și consilierii de conturi de la secția jurisdicțională care au exercitat aceste funcții la Curtea de Conturi. Mai mult, la calculul celor 25 de ani de vechime necesari acordării pensiei de serviciu s-a prevăzut posibilitatea luării în considerare și a perioadelor în care persoanele îndreptățite au exercitat profesia de avocat, personal de specialitate juridică în fostele arbitraje de stat, consilier juridic sau jurisconsult.

7. Ținând seama de rațiunea juridică a instituirii pensiei de serviciu în sistemul judiciar, din interpretarea teleologică/istorică a normelor care s-au succedat și din interpretarea coroborată, sistematică a normelor în vigoare în prezent, autorul excepției de neconstituționalitate apreciază că, sub aspectul dreptului la pensie, statutul constituțional și legal al judecătorului de Curte Constituțională este unul identic cu cel al judecătorului din sistemul de drept comun al instanțelor judecătorești. Pentru a argumenta susținerea sa, autorul criticii arată că, potrivit art. 143 din Constituție, în vederea ocupării funcției de judecător constituțional, o persoană trebuie să îndeplinească anumite condiții de numire, respectiv pregătire juridică superioară, cel puțin 18 ani vechime în activitatea juridică sau în învățământul juridic superior și înaltă competență profesională. În esență, mandatul judecătorilor constituționali are ca trăsătură faptul că este un mandat exercitat în cadrul unei autorități jurisdicționale și că pe

durata exercitării mandatului judecătorul constituțional este inamovibil, se bucură de imunitate și este incompatibil cu oricare altă funcție publică sau privată, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul juridic superior (art. 61 din Legea nr. 47/1992).

8. Așa fiind, întrucât Legea nr. 303/2004 folosește în enumerarea persoanelor beneficiare ale pensiei de serviciu noțiunea de „judecător”, fără să distingă între locul unde persoana desfășoară activitatea jurisdicțională, Curtea Constituțională sau instanță judecătorească, autorul excepției apreciază că nimic nu îndreptățește autoritatea care interpretează și aplică legea să creeze o diferență de tratament juridic între destinatarii noiei. O interpretare contrară, care ar conduce la excluderea judecătorului constituțional din sfera de incidență a dispozițiilor art. 82 alin. (2) din Legea nr. 303/2004, este de natură a genera un tratament juridic diferit aplicabil unor persoane aflate în situații similare, ceea ce contravine principiului egalității în drepturi a cetățenilor, consacrat de art. 16 din Constituție.

9. Mai mult, examinând art. 82 alin. (2) teza a doua din Legea nr. 303/2004, autorul excepției consideră că ar fi lipsit de logică juridică să se rețină că perioada în care o persoană care exercită un mandat de judecător constituțional, pentru a cărei numire legea cere pregătire juridică superioară, cel puțin 18 ani vechime în activitatea juridică sau în învățământul juridic superior și înaltă competență profesională și care exercită atribuții jurisdicționale nu poate fi luată în considerare la calculul vechimii de 25 de ani prevăzute de art. 82 alin. (2) teza întâi din aceeași lege. O atare interpretare ar fi cu atât mai absurdă, cu cât legiuitorul a înțeles să extindă sfera de incidență a beneficiului dreptului la pensie și în ceea ce privește perioadele în care persoanele îndreptățite au exercitat profesii juridice precum cea de avocat, personal de specialitate juridică în fostele arbitraje de stat, consilier juridic sau jurisconsult, deci profesii juridice din afara sistemului judiciar.

10. În fine, autorul excepției de neconstituționalitate arată că, deși art. 71 alin. (2) din Legea nr. 47/1992 reglementează dreptul la pensie de serviciu al judecătorilor Curții Constituționale, acest articol vizează exclusiv situația în care judecătorul a atins vârsta standard de pensionare. Prevederea cuprinsă în Legea nr. 47/1992, spre deosebire de dispozițiile Legii nr. 303/2004, consacră dreptul la pensie de serviciu independent de îndeplinirea vreunei condiții de vechime în magistratură, fiind suficient ca la împlinirea vârstei standard de pensionare, persoana în cauză să ocupe funcția de judecător constituțional. Or, această prevedere nu poate împiedica judecătorul Curții Constituționale care, înainte de împlinirea acestei vârste, a realizat o vechime de cel puțin 25 de ani în funcțiile enumerate de art. 82 alin. (2) din Legea nr. 303/2004 să beneficieze de pensia de serviciu prevăzută de acest text de lege. Cele două dispoziții legale au sfera de incidență diferite, un judecător al Curții Constituționale putând beneficia de pensia de serviciu fie în temeiul Legii nr. 47/1992, fie în temeiul Legii nr. 303/2004, în funcție de condițiile legale pe care le îndeplinește.

11. Pentru toate aceste argumente, în temeiul art. 29 alin. (4) din Legea nr. 47/1992, autorul excepției solicită admiterea criticilor formulate și constatarea neconstituționalității prevederilor art. 82 alin. (2) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor.

12. **Tribunalul Iași — Secția I civilă** apreciază excepția de neconstituționalitate ca fiind întemeiată, întrucât excluderea judecătorului Curții Constituționale de la beneficiul pensiei de serviciu instituit de dispozițiile art. 82 alin. (2) din Legea nr. 303/2004 creează o diferență de tratament juridic care nu apare ca fiind justificată de criterii obiective și raționale. Or, așa cum rezultă din textul criticat, legiuitorul a înțeles să acorde

beneficiul pensiei de serviciu înainte de împlinirea vârstei de 60 de ani, cu condiția îndeplinirii funcției de vechime în magistratură de 25 de ani, judecătorilor, procurorilor, magistraților-asistenți, dar și altor categorii profesionale precum personalului de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor. Se invocă jurisprudența Curții Constituționale potrivit căreia, dacă legiuitorul înțelege să introducă o excepție de la condițiile ce trebuie îndeplinite pentru dobândirea unui drept, se creează premisele discriminării, întrucât principiul egalității în drepturi presupune instituirea unui tratament juridic egal pentru situații care, în funcție de scopul urmărit, nu sunt diferite.

13. Instanța concluzionează în sensul existenței identității de rațiune a acordării dreptului la pensie de serviciu indiferent de statutul de judecător al Curții Constituționale sau de judecător al instanțelor de drept comun, motivat de aspectele comune în ceea ce privește activitățile desfășurate de judecătorii instanțelor de drept comun și cei ai Curții Constituționale, a condițiilor ce trebuie îndeplinite pentru accederea în funcție și a regimului comun al incompatibilităților atrase de exercitarea acestor demnități.

14. Potrivit art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

15. **Guvernul** a transmis punctul său de vedere prin Adresa nr. 5/2009/2016, înregistrată la Curtea Constituțională cu nr. 3.205 din 21 aprilie 2016, în care se apreciază că excepția de neconstituționalitate având ca obiect dispozițiile art. 82 alin. (2) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor este inadmisibilă. Astfel, competența de reglementare a condițiilor pentru acordarea pensiei de serviciu, precum și a funcțiilor care au vocația de a fi incluse în noțiunea de „vechime în magistratură” aparține în exclusivitate legiuitorului și vizează aspecte care nu pot fi cenzurate de Curtea Constituțională. De altfel, Curtea a statuat constant că nu are competența de a se pronunța asupra omisiunilor legiuitorului, neputându-se substitui acestuia cu prilejul soluționării unor excepții de neconstituționalitate al căror obiect privește lacune legislative ori în cazul unor reglementări legale despre care se pretinde că ar fi incomplete ori nesatisfăcător redactate.

16. Referitor la argumentul reclamantei potrivit căruia art. 82 alin. (2) din Legea nr. 303/2004 utilizează termenul de „judecător”, fără a distinge între judecătorii din cadrul instanțelor judecătorești și cei de la Curtea Constituțională, Guvernul apreciază că acesta nu poate fi primit, întrucât atât din prevederile articolului de lege, cât și ale legii în ansamblu, rezultă în mod evident că acestea au în vedere doar judecătorii din cadrul instanțelor judecătorești, semnificative fiind și dispozițiile art. 33 alin. (15) din Legea nr. 303/2004, care fac referire expres la judecătorii Curții Constituționale care, la data numirii, dețin funcția de judecător sau de procuror și care au dreptul, la încetarea mandatului, să revină la postul deținut anterior.

17. Pe de altă parte, Guvernul consideră că nu poate fi reținută existența unei discriminări între cele două categorii de funcții judiciare (specifice jurisdicției constituționale și jurisdicției ordinare), având în vedere statutul distinct reglementat, condițiile de numire în funcție și atribuțiile diferite ale celor două categorii de funcții. De altfel, dreptul la pensia de serviciu pentru judecătorii Curții Constituționale este reglementat în mod expres de prevederile art. 71 din Legea nr. 47/1992 care stabilesc că judecătorii Curții Constituționale, la data pensionării sau recalculării pensiilor anterior stabilite, beneficiază de pensie de serviciu egală cu 80% din indemnizația lor brută lunară, aceasta actualizându-se în raport cu indemnizația judecătorilor Curții Constituționale. Așadar,

reglementarea regimului juridic al pensiilor de serviciu într-un mod diferit în cazul celor două categorii de funcții nu constituie o discriminare în sensul art. 16 alin. (1) din Constituție.

18. În final, Guvernul arată că, asupra constituționalității prevederilor criticate prin raportare la art. 16 din Constituție, Curtea s-a pronunțat printr-o bogată jurisprudență, în acest sens putând fi amintite Decizia nr. 695 din 31 mai 2011, Decizia nr. 433 din 29 octombrie 2013 sau Decizia nr. 501 din 30 iunie 2015, prin care a fost stabilit caracterul constituțional al acestor prevederi.

19. **Președinții Senatului și Camerei Deputaților și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere cu privire la excepția de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

20. Curtea a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

21. Obiectul excepției îl reprezintă prevederile art. 82 alin. (2) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 826 din 13 septembrie 2005, cu modificările și completările ulterioare. Textul de lege criticat are următorul cuprins: „(2) *Judecătorii, procurorii, magistrații-asistenți de la Înalta Curte de Casație și Justiție, personalul de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor, precum și foștii judecători și procurori financiari și consilierii de conturi de la secția jurisdicțională care au exercitat aceste funcții la Curtea de Conturi se pot pensiona la cerere înainte de împlinirea vârstei de 60 de ani și beneficiază de pensia prevăzută la alin. (1), dacă au o vechime de cel puțin 25 de ani numai în funcția de judecător, procuror, magistrat-asistent sau personal de specialitate juridică asimilat judecătorilor, precum și în funcția de judecător ori procuror financiar sau consilier de conturi de la secția jurisdicțională a Curții de Conturi. La calcularea acestei vechimi se iau în considerare și perioadele în care judecătorul, procurorul, magistratul-asistent sau personalul de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor, precum și judecătorul, procurorul financiar și consilierul de conturi la secția jurisdicțională a Curții de Conturi a exercitat profesia de avocat, personal de specialitate juridică în fostele arbitraje de stat, consilier juridic sau jurisconsult.*” Alin. (1) al art. 82 la care norma criticată face trimitere are următorul conținut: „Judecătorii, procurorii, magistrații-asistenți de la Înalta Curte de Casație și Justiție și personalul de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor, precum și foștii judecători și procurori financiari și consilierii de conturi de la secția jurisdicțională care au exercitat aceste funcții la Curtea de Conturi, cu o vechime de cel puțin 25 de ani în funcția de judecător ori procuror, magistrat-asistent sau personal de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor, precum și în funcția de judecător ori procuror financiar sau consilier de conturi de la secția jurisdicțională a Curții de Conturi se pot pensiona la cerere și pot beneficia, la împlinirea vârstei de 60 de ani, de pensie de serviciu, în cuantum de 80% din baza de calcul reprezentată de indemnizația de încadrare brută lunară sau de salariul de bază brut lunar, după caz, și sporurile avute în ultima lună de activitate înainte de data pensionării.”

22. În opinia autorului excepției de neconstituționalitate, prevederile legale criticate contravin dispozițiilor constituționale cuprinse în art. 16 care consacră egalitatea în drepturi a cetățenilor.

23. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că **statutul judecătorilor și procurorilor** este reglementat la nivel constituțional, în art. 125 — pentru judecători și în art. 132 — pentru procurori, dispoziții care fac parte din Titlul III „*Autoritățile publice*”, cap. VI „*Autoritatea judecătorească*”, secțiunea 1 „*Instanțele judecătorești*” (art. 124—130), secțiunea a 2-a „*Ministerul Public*” (art. 131 și 132) și secțiunea a 3-a „*Consiliul Superior al Magistraturii*” (art. 133 și 134). Potrivit art. 125 din Legea fundamentală, judecătorii numiți de Președintele României sunt inamovibili; propunerile de numire, precum și promovarea, transferarea și sancționarea judecătorilor sunt de competența Consiliului Superior al Magistraturii, iar funcția de judecător este incompatibilă cu orice altă funcție publică sau privată, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior. Potrivit art. 132 din Constituție, procurorii își desfășoară activitatea potrivit principiului legalității, al imparțialității și al controlului ierarhic, sub autoritatea ministrului justiției, iar funcția de procuror este incompatibilă cu orice altă funcție publică sau privată, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior.

24. La nivel infraconstituțional, statutul magistraților este reglementat prin Legea nr. 303/2004, potrivit căreia judecătorii sunt independenți, se supun numai legii și trebuie să fie imparțiali, procurorii numiți de Președintele României se bucură de stabilitate și sunt independenți, în condițiile legii, iar magistrații-asistenți se bucură de stabilitate. Capitolul II din Legea nr. 303/2004 stabilește o serie de incompatibilități și interdicții pentru judecători și procurori, care se aplică în mod corespunzător și magistraților-asistenți, cum ar fi: judecătorilor și procurorilor le este interzis să desfășoare activități comerciale, să desfășoare activități de arbitraj în litigii civile, comerciale sau de altă natură, să aibă calitatea de asociat sau de membru în organele de conducere, administrare sau control la societăți civile, societăți comerciale, inclusiv bănci sau alte instituții de credit, societăți de asigurare ori financiare, companii naționale, societăți naționale sau regii autonome, să aibă calitatea de membru al unui grup de interes economic; judecătorii și procurorii nu pot să facă parte din partide sau formațiuni politice și nici să desfășoare sau să participe la activități cu caracter politic; judecătorii și procurorii sunt obligați ca în exercitarea atribuțiilor să se abțină de la exprimarea sau manifestarea, în orice mod, a convingerilor lor politice; judecătorii și procurorii nu își pot exprima public opinia cu privire la procese aflate în curs de desfășurare sau asupra unor cauze cu care a fost sesizat parchetul; judecătorii și procurorii nu pot să dea consultații scrise sau verbale în probleme litigioase, chiar dacă procesele respective sunt pe rolul altor instanțe sau parchete decât acelea în cadrul cărora își exercită funcția și nu pot îndeplini orice altă activitate care, potrivit legii, se realizează de avocat etc.

25. Potrivit art. 66 din Legea nr. 303/2004, atât incompatibilitățile și interdicțiile, cât și formarea profesională continuă și evaluarea periodică, drepturile și îndatoririle, precum și răspunderea disciplinară a judecătorilor și procurorilor se aplică în mod corespunzător și magistraților-asistenți.

26. În ceea ce privește **statutul judecătorilor constituționali**, Curtea constată că, potrivit art. 143 din Constituție, pentru a ocupa funcția de judecător constituțional, o persoană trebuie să îndeplinească anumite condiții de numire, respectiv pregătire juridică superioară, cel puțin 18 ani vechime

în activitatea juridică sau în învățământul juridic superior și înaltă competență profesională.

27. În conformitate cu dispozițiile constituționale cuprinse în art. 142 și 143, judecătorii Curții Constituționale sunt numiți de Camera Deputaților, de Senat și de Președintele României. Curtea reține că stipularea în Constituție a procedurii de desemnare a judecătorilor constituționali constituie o garanție a independenței acestora și a exercitării cu imparțialitate a atribuțiilor ce le revin conform Legii fundamentale. Totodată, Curtea observă că această funcție este una de rang înalt în cadrul autorităților statului, rolul său fundamental derivând din competențele care revin Curții Constituționale, unica autoritate de jurisdicție constituțională în România, menită să garanteze supremația Constituției. În esență, mandatul judecătorilor constituționali are următoarele *particularități*: este un mandat de drept constituțional, deoarece este reglementat prin Constituție [art. 142 alin. (2) teza întâi]; dobândirea, exercitarea și încetarea mandatului se realizează în condițiile prevăzute de Constituție și de Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale; este un mandat exercitat în cadrul unei autorități jurisdicționale; este unic, neputând fi reînnoit sau prelungit [art. 142 alin. (2) teza a doua din Constituție]; pe durata exercitării mandatului, judecătorul constituțional este inamovibil, se bucură de imunitate și este incompatibil cu oricare altă funcție publică sau privată, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul juridic superior (art. 61 din Legea nr. 47/1992). Toate aceste trăsături definesc regimul juridic al mandatului judecătorului constituțional ca fiind un regim constituțional. Legea fundamentală instituind garanțiile privind exercitarea acestuia.

28. Cu privire la modalitatea de exercitare a mandatului în cadrul instanței constituționale, Curtea constată că judecătorul constituțional are în competență soluționarea cauzelor aflate pe rolul acestei instanțe, potrivit normelor procedurale prevăzute în Legea nr. 47/1992. Procedura jurisdicțională prevăzută de lege se completează cu regulile procedurii civile, în măsura în care ele sunt compatibile cu natura procedurii în fața Curții Constituționale. Curtea are o competență limitată de Constituție și de legea organică proprie, putând fi sesizată în cazurile expres prevăzute de cele două acte normative. Ședințele de judecată sunt publice, în afară de cazul în care legea dispune altfel sau, din motive întemeiate, Curtea hotărăște altfel, iar părțile au acces la lucrările dosarelor. Actele jurisdicționale ale Curții se pronunță în numele legii. Deciziile, hotărârile și avizele Curții Constituționale se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

29. Din analiza dispozițiilor constituționale și legale rezultă că, în exercitarea mandatului său, *judecătorul constituțional exercită competențe jurisdicționale supuse regulilor care guvernează un proces echitabil*. Garantarea unui proces echitabil, așa cum prevede art. 6 paragraful 1 al Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, implică în mod necesar ca: *tribunalul să fie stabilit de lege, să fie independent și să fie imparțial*. Cât privește prima cerință, și anume ca organul de jurisdicție să fie organizat în conformitate cu voința legiuitorului, Curtea constată că Plenul Curții Constituționale funcționează ca instanță de judecată în temeiul legii, dispozițiile legale privind organizarea și funcționarea instanței respectând exigența menționată nu numai sub aspectul existenței înseși a tribunalului, ci și sub aspectul compoziției completului investit cu judecarea litigiului. A doua și a treia condiție impuse tribunalului în vederea garantării procesului echitabil sunt cele referitoare la independența și imparțialitatea organului de jurisdicție. Or, potrivit art. 144 și 145 din Constituție, *„Funcția de judecător al Curții Constituționale este incompatibilă cu oricare altă funcție publică sau privată, cu excepția funcțiilor*

didactice din învățământul juridic superior”, iar *„Judecătorii Curții Constituționale sunt independenți în exercitarea mandatului lor și inamovibili pe durata acestuia.”* Factorii ce asigură independența și imparțialitatea acestui organ de jurisdicție îi constituie modul de desemnare a membrilor săi, durata mandatului și inamovibilitatea membrilor în cursul exercitării acestuia, precum și existența unei protecții adecvate împotriva presiunilor exterioare (în acest sens, a se vedea art. 65 și 66 din Legea nr. 47/1992).

30. Astfel, în ceea ce privește incidența prevederilor Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale în cadrul procedurilor desfășurate în fața curților constituționale, prin Hotărârea din 23 iunie 1993, pronunțată în Cauza *Ruiz-Mateos împotriva Spaniei*, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că, deși Curții Constituționale nu îi revine sarcina de a statua cu privire la fondul unei cauze, decizia acesteia poate să aibă consecințe asupra obiectului litigiului. Curtea a apreciat că nu se poate exclude într-o manieră generală aplicabilitatea art. 6 din Convenție la procedurile în fața jurisdicțiilor constituționale. Atunci când dreptul intern prevede existența unor asemenea jurisdicții, la care accesul este deschis direct sau indirect justițiabililor, procedurile care se desfășoară în fața lor trebuie să respecte principiile prevăzute de art. 6 din Convenție, atunci când decizia Curții Constituționale poate influența fondul litigiului ce se dezbate în fața instanțelor ordinare. Prin urmare, art. 6 din Convenție va fi aplicabil în cazul jurisdicțiilor constituționale doar atunci când aceste jurisdicții exercită controlul de constituționalitate la sesizarea persoanelor, pentru apărarea drepturilor lor fundamentale, fie pe calea recursului direct, fie pe cale de excepție.

31. Așa fiind, Curtea Constituțională constată că prevederile art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale au incidență și în materia contenciosului constituțional, garanțiile referitoare la dreptul la un proces echitabil fiind pe deplin aplicabile și în fața Curții Constituționale (a se vedea, în acest sens, și Decizia nr. 766 din 15 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 549 din 3 august 2011). Cu privire la incidența acestor garanții procesuale, Curtea Constituțională face trimitere la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, și anume la Hotărârea din 12 noiembrie 2002, pronunțată în Cauza *Beles și alții împotriva Republicii Ceha*. În speța respectivă, Curtea Constituțională a Republicii Ceha a respins recursul direct introdus de reclamant ca inadmisibil, întrucât nu au respectat condiția de admisibilitate referitoare la epuizarea tuturor căilor de atac din dreptul intern. Ca urmare, reclamantii au sesizat Curtea Europeană a Drepturilor Omului, invocând încălcarea dreptului lor de acces la o instanță — instanța constituțională. Curtea Europeană a considerat că regulile de procedură pentru admisibilitatea recursului constituțional nu contribuie deloc la asigurarea bunei administrări a justiției, împiedicând justițiabilii să utilizeze o cale de atac disponibilă. Cu alte cuvinte, accesul la instanța constituțională constituie, în cadrul procedurilor interne, o cale de atac în fața unei instanțe care întrunește exigențele consacrate de art. 6 din Convenție referitoare la existența unui tribunal independent și imparțial.

32. În concluzie, Curtea constată că *activitatea exercitată în realizarea mandatului de judecător constituțional constituie o activitate jurisdicțională*, prin deciziile pronunțate de Plenul Curții Constituționale, instanța hotărând cu caracter definitiv și general obligatoriu asupra unor chestiuni de drept — constituționalitatea actelor cu care a fost sesizată —, competență care îi aparține în exclusivitate, potrivit dispozițiilor constituționale și legale.

33. Cu privire la **pensia de serviciu**, în jurisprudența sa, Curtea Constituțională a statuat, de principiu, că aceasta se acordă unor categorii socioprofesionale supuse unui statut special, respectiv persoanelor care în virtutea profesiei, meseriei, ocupației sau calificării își formează o carieră profesională în acel domeniu de activitate și sunt nevoite să se supună unor exigențe inerente carierei profesionale asumate atât pe plan profesional, cât și personal (a se vedea Decizia nr. 22 din 20 ianuarie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 160 din 2 martie 2016).

34. De asemenea, Curtea a reținut că legiuitorul are libertatea să stabilească drepturile de asigurări sociale cuvenite, condițiile și criteriile de acordare a acestora, modul de calcul și cuantumul lor valoric, în raport cu posibilitățile create prin resursele financiare disponibile, și să le modifice în concordanță cu schimbările ce se produc în resursele economico-financiare ale statului. Astfel, este la aprecierea legiuitorului reglementarea condițiilor și criteriilor necesar a fi îndeplinite pentru a beneficia de o categorie de pensie sau alta, cu condiția de a nu încălca exigențele constituționale și de a respecta o condiție de rezonabilitate în stabilirea condițiilor de pensionare — *est modus in rebus* (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 820 din 9 noiembrie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 39 din 18 ianuarie 2007, și Decizia nr. 680 din 26 iunie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 566 din 9 august 2012).

35. Pe de altă parte, Curtea a statuat că, în considerarea situației specifice a unor categorii socio-profesionale, legiuitorul poate institui tratamente juridice diferențiate atât prin condiții și criterii de acordare derogatorii, cât și printr-un mod de calcul și cuantum diferite ale pensiilor (în acest sens, a se vedea Decizia nr. 684 din 15 decembrie 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 177 din 23 februarie 2006, Decizia nr. 455 din 30 mai 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 539 din 22 iunie 2006, sau Decizia nr. 119 din 15 februarie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 252 din 16 aprilie 2007).

36. **Considerații teoretice cu privire la pensia de serviciu a magistraților.** Jurisprudența Curții Constituționale în materie a statuat că aceasta a fost instituită în vederea stimulării stabilității în serviciu și a formării unei cariere în magistratură. Conform reglementărilor legale, pensia de serviciu se acordă la împlinirea vârstei de pensionare numai magistraților care, în privința totalului vechimii lor în muncă, îndeplinesc condiția de a fi lucrat un anumit număr de ani numai în magistratură. Instituirea pensiei de serviciu pentru magistrați nu reprezintă un privilegiu, ci este justificată în mod obiectiv, ea constituind o compensație parțială a inconvenientelor ce rezultă din rigoarea statutului special căruia trebuie să i se supună magistrații. Astfel, acest statut special stabilit de Parlament prin lege este mult mai sever, mai restrictiv, impunând magistraților obligații și interdicții pe care celelalte categorii de asigurați nu le au. Într-adevăr acestora le sunt interzise activități ce le-ar putea aduce venituri suplimentare, care să le asigure posibilitatea efectivă de a-și crea o situație materială de natură să le ofere după pensionare menținerea unui nivel de viață cât mai apropiat de cel avut în timpul activității (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 20 din 2 februarie 2000, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 72 din 18 februarie 2000).

37. Analizând prevederile art. 82 alin. (1) și (2) din Legea nr. 303/2004, Curtea reține că legiuitorul a instituit posibilitatea ca persoanele enumerate (judecătorii, procurorii, magistrați-asistenți de la Înalta Curte de Casație și Justiție și personalul de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor, precum

și foștii judecători și procurori financiari și consilierii de conturi de la secția jurisdicțională care au exercitat aceste funcții la Curtea de Conturi) să se pensioneze la cerere, la împlinirea vârstei de 60 de ani sau înainte de această dată, beneficiind de pensia de serviciu, dacă au o vechime în aceste funcții de cel puțin 25 de ani. Prin urmare, perioada apreciată de legiuitor ca fiind rezonabilă pentru beneficiul pensiei de serviciu este stabilită, ca regulă generală, la 25 de ani vechime în magistratură, aceasta fiind calificată drept „vechime integrală în magistratură”. Legiuitorul a prevăzut, la alin. (3) al art. 82 din Legea nr. 303/2004, o singură derogare de la această regulă, constând în acordarea pensiei de serviciu și judecătorilor și procurorilor care au împlinit 60 de ani și au o vechime în magistratură cuprinsă între 20 și 25 de ani, în acest caz cuantumul pensiei fiind micșorat cu 1% din baza de calcul prevăzută la alin. (1) al art. 82, pentru fiecare an care lipsește din vechimea integrală în magistratură.

38. Referitor la dispozițiile art. 82 alin. (2) și (3) din Legea nr. 303/2004, analizate prin raportare la art. 16 din Constituție, Curtea s-a pronunțat prin Decizia nr. 433 din 29 octombrie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 768 din 10 decembrie 2013, și prin Decizia nr. 501 din 30 iunie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 618 din 14 august 2015, reținând, referitor la condițiile legale generale pentru acordarea pensiei de serviciu, reglementate de art. 82 din legea criticată, că acestea au caracter cumulativ și sunt următoarele: existența raportului de serviciu dintre persoana în cauză și una dintre instituțiile proprii sistemului judiciar sau asimilat, iar acest raport de serviciu să aibă o anumită întindere în timp, reglementată la cel puțin 25 de ani. Fiecare dintre aceste cerințe are caracter *sine qua non*, lipsa oricăreia dintre ele determinând imposibilitatea obținerii pensiei de serviciu. Curtea a mai reținut că legiuitorul a reglementat, la art. 82 din Legea nr. 303/2004, condițiile în care judecătorii, procurorii, magistrați-asistenți de la Înalta Curte de Casație și Justiție și personalul de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor, precum și foștii judecători și procurori financiari și consilierii de conturi de la secția jurisdicțională care au exercitat aceste funcții la Curtea de Conturi pot beneficia de pensia de serviciu. La acordarea acestui beneficiu, legiuitorul a avut în vedere importanța pentru societate a activității desfășurate de această categorie socioprofesională, activitate caracterizată printr-un înalt grad de complexitate și răspundere, precum și de incompatibilități și interdicții specifice.

39. În ceea ce privește **pensia de serviciu a judecătorilor constituționali**, potrivit dispozițiilor art. 71 alin. (2) teza întâi din Legea nr. 47/1992, text introdus în Legea nr. 47/1992 prin art. I pct. 43 din Legea nr. 232/2004 pentru modificarea și completarea Legii nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 502 din 3 iunie 2004, „Judecătorii Curții Constituționale, la data pensionării sau recalculării pensiilor anterior stabilite, beneficiază de pensie de serviciu egală cu 80% din indemnizația lor brută lunară.”

40. Prevederea cuprinsă în Legea nr. 47/1992, spre deosebire de dispozițiile Legii nr. 303/2004, consacră dreptul la pensie de serviciu independent de îndeplinirea vreunei condiții de vechime în magistratură, fiind suficient ca la împlinirea vârstei standard de pensionare persoana în cauză să fi ocupat funcția de judecător constituțional. Norma dă expresie, într-o manieră specifică, statutului constituțional al acestui tip de magistratură. Astfel, de vreme ce norma constituțională cuprinsă în art. 143 condiționează numirea în funcția de judecător la Curtea

Constituțională de o vechime de cel puțin 18 ani în activitatea juridică sau în învățământul juridic superior, rezultă că poate beneficia de pensie de serviciu persoana care la împlinirea vârstei de pensionare îndeplinește aceste condiții minimale. Mai mult, condițiile fiind alternative, pot beneficia de pensie de serviciu inclusiv persoanele care nu au desfășurat niciodată activitate juridică, în sensul prevederilor art. 82 alin. (2) din Legea nr. 303/2004.

41. Analizând conținutul textului de lege, prin Decizia nr. 163 din 12 martie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 190 din 4 aprilie 2013, Curtea a reținut că beneficiul pensiei de serviciu se acordă pentru calitatea de judecător al Curții Constituționale, indiferent de momentul pensionării persoanei care deține sau a deținut această calitate. „În aceste condiții, diferențierea făcută, printr-o interpretare care are în vedere numai momentul împlinirii vârstei de pensionare în timpul mandatului, creează o discriminare evidentă între persoane care se află în aceeași situație juridică. Așadar, interpretarea dată textului de lege în sensul că un fost judecător al Curții Constituționale, dacă îndeplinește condițiile de pensionare la un moment ulterior încheierii mandatului său, nu va beneficia direct de pensie de serviciu în înțelesul art. 71 alin. (2) teza întâi din Legea nr. 47/1992 este neconstituțională, întrucât vizează aplicarea unui tratament juridic diferențiat unei persoane (fost judecător al Curții Constituționale) aflate într-o situație juridică identică cu a altei persoane (judecător în funcție al Curții Constituționale)”. Prin urmare, Curtea a constatat că o atare interpretare este contrară art. 16 din Constituție și, excedând cadrului constituțional, urmează a fi exclusă de la aplicare.

42. Pe de altă parte, Curtea reține că **mandatul judecătorului constituțional are o durată expres stabilită de dispozițiile art. 142 alin. (2) din Constituție, respectiv 9 ani.** Așa cum s-a arătat în prealabil, pentru a fi numită judecător constituțional, o persoană trebuie să îndeplinească anumite condiții referitoare la pregătirea juridică superioară, la vechimea în activitatea juridică sau în învățământul juridic superior și la înalta competență profesională. **Dispozițiile constituționale nu stabilesc** nicio condiție privind vârsta maximă pe care persoana care urmează a exercita funcția de judecător constituțional trebuie să o aibă la data numirii în funcție și nici **condiția încetării mandatului la data împlinirii vârstei legale de pensionare sau a întrunirii condițiilor legale de pensionare.** Cu alte cuvinte, odată numită în funcția de judecător constituțional, persoana care exercită mandatul a cărui durată este prevăzută expres de norma constituțională își va îndeplini atribuțiile constituționale și legale pe toată durata mandatului, independent de dobândirea calității de pensionar pe parcursul acestuia. **Astfel, întrunirea condițiilor legale de pensionare dă dreptul persoanei în cauză să solicite acordarea drepturilor aferente de la data dobândirii calității de pensionar, judecătorul constituțional, întrucât își continuă activitatea jurisdicțională, urmând a cumula indemnizația de serviciu cu pensia de serviciu, prevăzute de lege.**

43. În acest sens este și jurisprudența Curții Constituționale, care prin Decizia nr. 1.414 din 4 noiembrie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 796 din 23 noiembrie 2009, analizând constituționalitatea dispozițiilor legale care instituiau măsuri cu privire la regimul cumulului pensiilor cu veniturile salariale, în scopul reducerii cheltuielilor bugetare, a constatat că acestea nu pot viza persoanele pentru care durată mandatului este stabilită expres în Constituție. Curtea a reținut că „Legea fundamentală stabilește în mod expres durata mandatului persoanelor care ocupă unele funcții publice de autoritate, iar încetarea acestui mandat ca urmare a

neîndeplinirii obligației privind exprimarea opțiunii cu privire la suspendarea plății pensiei pe durata exercitării funcției, în condițiile art. 18—20 din legea criticată, este incompatibilă cu dispozițiile constituționale arătate. Ca urmare, numai în măsura în care reglementarea prevăzută în cap. IV al legii nu se referă la aceste categorii de persoane, soluția legislativă adoptată de legiuitor în privința reglementării cumulului pensiei cu veniturile salariale sau, după caz, asimilate salariilor este în concordanță cu prevederile constituționale”. În concluzie, Curtea a statuat că dispozițiile legale criticate sunt constituționale în măsura în care interdicția cumulului pensiilor cu veniturile salariale nu se referă la persoanele pentru care durată mandatului este stabilită expres prin Constituție, deci inclusiv la judecătorii Curții Constituționale.

44. Examinând excepția de neconstituționalitate invocată în prezenta cauză, Curtea reține că aceasta vizează dispozițiile art. 82 alin. (2) teza întâi din Legea nr. 303/2004, care, folosind în enumerarea persoanelor beneficiare ale pensiei de serviciu noțiunea de „judecător”, constituie **premisei unei interpretări și aplicări discriminatorii** de către autoritățile competente să stabilească dreptul la pensia de serviciu, respectiv de către instanțele judecătorești, care disting între destinatarii normei în funcție de locul unde aceștia își desfășoară activitatea jurisdicțională: Curtea Constituțională sau instanța judecătorească.

45. În efectuarea controlului de constituționalitate, Curtea pornește de la considerentele reținute în Decizia nr. 873 din 25 iunie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 433 din 28 iunie 2010, în care, după ce a examinat statutul judecătorilor și procurorilor, respectiv statutul judecătorilor Curții Constituționale, reglementate atât la nivel constituțional, cât și la nivel legal, și ținând cont de faptul că art. 124 alin. (3) din Constituție nu conține *expressis verbis* o obligație a existenței pensiei de serviciu a magistraților, a analizat conținutul principiului constituțional al independenței justiției, reținând incidența lui cu privire la ambele categorii de magistraturi. Astfel, Curtea a constatat că „atât independența justiției — componenta instituțională (conceptul independenței judecătorilor nereferindu-se exclusiv la judecători, ci acoperind sistemul judiciar în întregime), cât și independența judecătorului — componenta individuală implică existența unor numeroase aspecte, cum ar fi: lipsa imixtiunii celorlalte puteri în activitatea de judecată, faptul că niciun alt organ decât instanțele nu poate decide asupra competențelor lor specifice prevăzute prin lege, existența unei proceduri prevăzute de lege referitoare la căile de atac ale hotărârilor judecătorești, existența unor fonduri bănești suficiente pentru desfășurarea și administrarea activității de judecată, procedură de numire și promovare în funcție a magistraților și, eventual, perioada pentru care sunt numiți, condiții de muncă adecvate, existența unui număr suficient de magistrați ai instanței respective pentru a evita un volum de muncă excesiv și pentru a permite finalizarea proceselor într-un termen rezonabil, remunerare proporțională cu natura activității, repartizarea imparțială a dosarelor, posibilitatea de a forma asociații ce au ca principal obiect protejarea independenței și a intereselor magistraților etc. este indubitabil faptul că principiul independenței justiției nu poate fi restrâns numai la cuantumul remunerației (cuprinzând atât salariul, cât și pensia) magistraților, acest principiu implicând o serie de garanții, cum ar fi: statutul magistraților (condițiile de acces, procedura de numire, garanții solide care să asigure transparența procedurilor prin care sunt numiți magistrații, promovarea și transferul, suspendarea și încetarea funcției), stabilitatea sau inamovibilitatea acestora, garanțiile financiare, independența

administrativă a magistraților, precum și independența puterii judecătorești față de celelalte puteri în stat. Pe de altă parte, independența justiției include securitatea financiară a magistraților, care presupune și asigurarea unei garanții sociale, cum este pensia de serviciu a magistraților". În concluzie, Curtea a constatat că principiul independenței justiției apără pensia de serviciu a magistraților, inclusiv a celor care desfășoară activitatea profesională în cadrul Curții Constituționale, ca parte integrantă a stabilității financiare a acestora, în aceeași măsură cu care apără celelalte garanții ale acestui principiu.

46. Ținând seama de considerentele de principiu expuse și având în vedere atribuțiile și statutul constituțional al judecătorului de Curte Constituțională (prezentat la paragrafele 26—32) și statutul judecătorului din sistemul instanțelor judecătorești (prezentat la paragrafele 23—25), Curtea constată că nu este în spiritul Legii nr. 303/2004, respectiv al art. 82 alin. (2), excluderea de la beneficiul dreptului la pensie de serviciu a judecătorilor constituționali, înainte de împlinirea vârstei de 60 de ani, în condițiile în care aceștia întrunesc toate condițiile prevăzute de lege. Astfel, *interpretarea restrictivă a noțiunii de „judecător”* ar conduce la înlăturarea judecătorului constituțional din sfera de incidență a dispozițiilor art. 82 alin. (2) din Legea nr. 303/2004, împrejurare ce este de natură a genera **un tratament juridic diferit aplicabil unor persoane aflate în situații similare sau analoage, ceea ce contravine principiului egalității în drepturi a cetățenilor, consacrat de art. 16 din Constituție.**

47. De asemenea, în condițiile în care legea recunoaște dreptul la pensia de serviciu nu numai judecătorilor, procurorilor și magistraților-asistenți de la Înalta Curte de Casație și Justiție, ci și personalului de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor și foștilor judecători și procurori financiari și consilierilor de conturi, interpretarea potrivit căreia judecătorii Curții Constituționale ar fi excluși din ipoteza normei criticate apare ca fiind discriminatorie. Astfel, în ceea ce privește categoria *personalului de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor*, Curtea reține că, deși aceasta este supusă aceluiași regim juridic ca judecătorii și procurorii, beneficiind de statutul special reglementat prin Legea nr. 303/2004, prin atribuțiile deținute, această categorie nu îndeplinește competențe jurisdicționale. De asemenea, nici *consilierii de conturi* nu fac parte din sistemul judiciar, nu sunt asimilați judecătorilor și procurorilor și nu exercită competențe jurisdicționale. Cu toate acestea, prin Decizia nr. 1.094 din 15 octombrie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 721 din 23 octombrie 2008, Curtea a reținut că membrii Curții de Conturi sunt independenți în exercitarea mandatului lor și inamovibili pe toată durata acestuia; sunt supuși incompatibilităților prevăzute de lege pentru judecători; nu pot face parte din partidele politice sau să desfășoare activități publice cu caracter politic; le sunt interzise exercitarea, direct sau indirect, a activităților de comerț, participarea la administrarea ori conducerea unor societăți comerciale sau civile și nu pot fi experți ori arbitri desemnați într-un arbitraj. Curtea a constatat că și consilierii de conturi au incompatibilitățile prevăzute pentru judecători la art. 125 alin. (3) din Constituție, potrivit căruia *„Funcția de judecător este incompatibilă cu orice altă funcție publică sau privată, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior”*. Totodată, Curtea, observând că atât consilierii de conturi, cât și judecătorii sunt independenți în exercitarea funcției, respectiv a mandatului lor și inamovibili pe durata exercitării acestora, a concluzionat că statutul consilierilor de conturi este similar cu cel al judecătorilor, fapt care justifică acordarea consilierilor de conturi

a unei pensii de serviciu similar judecătorilor. Mai mult, prin Decizia nr. 297 din 27 martie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 309 din 9 mai 2012, Curtea a constatat că „asimilarea consilierilor de conturi, sub aspectul incompatibilităților, cu magistrații este realizată printr-o normă de rang constituțional, aspect decisiv în analiza Curții. În consecință, Curtea reține că statutul consilierilor de conturi reclamă același tratament cu cel al judecătorilor sub aspectul modului de stabilire a cuantumului pensiei [...]. Faptul că textele legale criticate stabilesc un alt mod de calcul al cuantumului pensiei consilierilor de conturi față de cel al judecătorilor este de natură a încălca dispozițiile art. 16 alin. (1) și art. 140 alin. (4) din Constituție. În acest sens, este încălcat și art. 14 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, întrucât există o diferență de tratament juridic între persoane aflate în situații analoage sau similare (consilierii de conturi — judecători) — a se vedea, în sensul aplicabilității art. 14 din Convenție în privința sistemelor de asigurare socială, și Hotărârea din 25 octombrie 2011, pronunțată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în *Cauza Valkov și alții împotriva Bulgariei*, paragraful 116.”

48. Având în vedere argumentele reținute de instanța constituțională în pronunțarea deciziilor menționate, Curtea constată că acestea sunt cu atât mai mult aplicabile judecătorilor Curții Constituționale, care exercită activitate jurisdicțională, sunt independenți în exercitarea mandatului lor și inamovibili pe toată durata acestuia, iar, sub aspectul incompatibilităților, nu sunt doar asimilați judecătorilor precum consilierii de conturi, ci, prin norma constituțională cuprinsă la art. 144, li se prevede expres incompatibilitatea cu oricare altă funcție publică sau privată, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul juridic superior.

49. Așadar, sub aspectul dreptului la pensie de serviciu, statutul judecătorilor constituționali reclamă același tratament cu cel al judecătorilor de la instanțele ordinare, respectiv nașterea dreptului la împlinirea vechimii de 25 de ani prevăzute de art. 82 alin. (2) din Legea nr. 303/2004, astfel că excluderea acestora din ipoteza normei criticate apare ca fiind lipsită de fundament juridic, vădit discriminatorie și, deci, abuzivă.

50. Curtea reține că discriminarea este cu atât mai evidentă în condițiile în care, prin coroborare cu dispozițiile art. 82 alin. (2) teza a doua din Legea nr. 303/2004, se recunosc la calculul vechimii de 25 de ani inclusiv perioadele în care persoanele enumerate în ipoteza normei au exercitat profesiile de avocat, personal de specialitate juridică în fostele arbitraje de stat, consilier juridic sau juriconsult, iar perioada în care persoana a exercitat funcția de judecător constituțional ar fi exclusă de la acest calcul. Într-o atare împrejurare, se ajunge la situația ca o persoană care a desfășurat activitate juridică în afara sistemului judiciar (avocat sau consilier juridic) pentru a perioadă îndelungată, de aproape 25 de ani, să devină personal de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor, iar, după o perioadă scurtă în această funcție, împlinind vechimea de 25 de ani prevăzută art. 82 alin. (2) teza întâi din Legea nr. 303/2004, să beneficieze de pensie de serviciu, drept care așa cum am arătat în prealabil (paragrafele 43—45), este inerent unei cariere în magistratură, echivalând cu o compensație a regimului special căruia trebuie să se supună magistrații. În mod contrar și illogic din punct de vedere juridic, la împlinirea vechimii de 25 de ani de activitate, nu ar beneficia de pensie de serviciu persoana care este judecător constituțional, supunându-se rigorilor statutului acestei funcții, după ce în prealabil a avut o carieră în magistratură (judecător, procuror, magistrat-asistent) de aproape 25 de ani. O asemenea interpretare și aplicare a legii este profund inechitabilă și este în

vădită contradicție cu scopul urmărit de legiuitor prin reglementarea pensiei de serviciu, și anume recompensarea unei cariere în magistratură, care a impus un cumul de obligații și interdicții pe care celelalte categorii de asigurați nu au fost obligați să le suporte.

51. Pe de altă parte, întrucât norma nu folosește drept criteriu de distincție locul unde judecătorul desfășoară activitatea jurisdicțională, Curtea Constituțională sau instanță judecătorească, nimic nu îndreptățește autoritatea care interpretează și aplică legea să creeze o diferență de tratament juridic între destinatarii normei sub aspectul recunoașterii dreptului consacrat (*ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus*).

52. Pentru toate aceste argumente, Curtea constată că **dispozițiile art. 82 alin. (2) teza întâi din Legea nr. 303/2004 sunt constituționale doar în măsura în care noțiunea de „judecător” din cuprinsul acestora include și judecătorul Curții Constituționale.**

53. Cu privire la dispozițiile art. 82 alin. (2) teza întâi din Legea nr. 303/2004, autorul excepției consideră că acestea sunt neconstituționale, contravenind principiului egalității în drepturi, și din perspectiva faptului că perioada în care o persoană care exercită funcția/mandatul de judecător constituțional nu poate fi luată în considerare la calculul vechimii de 25 de ani. Potrivit art. 82 alin. (2) teza întâi din lege, se pot pensiona la cerere, înainte de împlinirea vârstei de 60 de ani, și beneficiază de pensia de serviciu persoanele care au o vechime de cel puțin 25 de ani numai în funcția de judecător, procuror, magistrat-asistent sau personal de specialitate juridică asimilat judecătorilor, precum și în funcția de judecător ori procuror financiar sau consilier de conturi de la secția jurisdicțională a Curții de Conturi. Or, în măsura în care, potrivit argumentelor prezentate anterior, noțiunea de „judecător” din cuprinsul dispozițiilor art. 82 alin. (2) teza întâi din Legea nr. 303/2004 include și judecătorul constituțional, Curtea constată că, pentru identitate de rațiune, **perioada în care persoana îndreptățită la pensie de serviciu a exercitat funcția de judecător al Curții Constituționale constituie vechime care va fi luată în calculul celor 25 de ani.**

56. Pentru considerențele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
În numele legii
CAMERA DEPUTAȚILOR
DECIDE:

Admite excepția de neconstituționalitate ridicată de Mona Maria Pivniceru în Dosarul nr. 7.783/99/2015 al Tribunalului Iași — Secția I civilă și constată că dispozițiile art. 82 alin. (2) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor sunt constituționale în măsura în care noțiunea de „judecător” din cuprinsul acestora include și judecătorul Curții Constituționale.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Tribunalului Iași — Secția I civilă și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 5 mai 2016.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
AUGUSTIN ZEGREAN

Magistrat-asistent-șef,
Mihaela Senia Costinescu

54. Examinând dispozițiile art. 82 alin. (2) teza a doua din Legea nr. 303/2004, Curtea constată că legiuitorul a înțeles să extindă sfera de incidență a beneficiului dreptului la pensie de serviciu și cu privire la persoanele prevăzute de art. 82 alin. (2) teza întâi din lege, care nu au o vechime de 25 de ani numai în funcțiile care le îndreptățesc la pensia de serviciu, dar care au exercitat profesii juridice precum cea de avocat, personal de specialitate juridică în fostele arbitraje de stat, consilier juridic sau jurisconsult, deci profesii juridice din afara sistemului judiciar, care cumulate însumează o perioadă de 25 de ani. Întrucât, așa cum s-a reținut în prealabil, sfera de incidență a dispozițiilor art. 82 alin. (2) teza întâi din Legea nr. 303/2004 include și judecătorul Curții Constituționale, norma cuprinsă în art. 82 alin. (2) teza a doua din lege stabilind modalitatea de calcul a vechimii de 25 de ani, necesară nașterii dreptului la pensia de serviciu, apare cu evidență că **inclusiv perioadele în care judecătorul constituțional a exercitat profesiile juridice enumerate în cuprinsul normei vor fi luate în considerare la momentul stabilirii dreptului său la pensie.**

55. În concluzie, din analiza dispozițiilor legale referitoare la pensia de serviciu, Curtea constată că **prevederile art. 71 alin. (2) din Legea nr. 47/1992 au o sferă de incidență diferită față de cea reglementată de art. 82 alin. (2) din Legea nr. 303/2004, un judecător al Curții Constituționale putând beneficia de pensia de serviciu fie în temeiul Legii nr. 47/1992, fie în temeiul Legii nr. 303/2004, în funcție de condițiile legale pe care le îndeplinește.** Raportul dintre cele două legi nu este guvernat de principiul lege specială/lege generală, cu consecința caracterului derogatoriu, de strictă și limitată interpretare și aplicare a dispozițiilor art. 71 alin. (2) din Legea nr. 47/1992, ci normele cuprinse în cele două legi au caracter autonom, de sine-stătător, cu aplicabilitate diferită. **Prin urmare, în temeiul art. 16 din Constituție, care consacră principiul nediscriminării, prevederea conținută de Legea nr. 47/1992 nu poate împiedica judecătorul Curții Constituționale care, înainte de împlinirea vârstei de 60 de ani, realizează o vechime de cel puțin 25 de ani în funcțiile enumerate de art. 82 alin. (2) din Legea nr. 303/2004 să beneficieze de pensia de serviciu prevăzută de acest text de lege.**